

N.Y. PUBLIC LIBRARY
DIV. S
GRAND CENTRAL STA.
P.O. BOX 2231
NEW YORK, N.Y. 10017

Tėvynė

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ
AMERIKOJE ORGANAS

NO. 19

307 West 30th St., New York, N. Y. 10001., 1977 m. Gruodžio-Dec. 17

70-ieji metai

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje Pildomoji Taryba sveikina, Kalėdų švenčių proga, Susivienijimo veikėjus, Kuopų ir Apskričių Valdybas, organizatorius ir visus narius.

Prezidentas Povilas P. Dargis
Viceprezidentas: .. Aleksandras Chaplikas
Sekretorė: Genovaitė Meiliūnienė
Iždininkė: Euphrosine Mikužytė
Iždo Globėjos: Kristina Austin
Josephine Mileriūtė
Daktaras Kvotėjas: Danielius Degėsys, Md.

BAIGDAMI 1977-UOSIUS, PASIDŽIAUKIME LAIMĖJIMAIS IR PASIRUOŠKIME 1978-IESIEMS METAMS

Kitados lietuvis ūkininkas sakydavo, kad—Kalėdos—ūkininkams bėdos. Tai buvo tada kai, Lietuvoje ūkininkas gyveno savoje sodyboje ir savo žemės šeimininku. Toks ūkininkuose posakis kilo iš to, kad Kalėdų tarpšventyje, kada baigdavosi metai, Lietuvos ūkininkas turėdavo samdiniams sumokėti algas, juos naujai samdyti sekantiems metams, apsimokėti mokesčius ir atlikti kitas prievoles. Todėl Kalėdos būdavo tas metas, kuriuo ūkinė ir pinigine atsakomybė Lietuvos ūkininkui sudarydavo daug rūpesčių, o kitam net bėdų, jei dėl nederliaus ar kitų nepasisekimų ūkininkas jausdavosi nepajėgus atlikti piniginių išpareigojimų.

Senuoju papročiu ir šiandien Kalėdų metu daug lietuvių peržvelgia praėjusiais metais atliktuosius darbus, meta žvilgsnį į nueitą kelią ir planuoja ateities darbus.

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje veikėjams ir Kuopoms, baigiantis metams, taip pat pravartu peržvelgti, kokie darbai buvo atlikti ir kurie darbai mūsų laukia 1978-aisiais metais.

Pats svarbiausias mūsų darbas, vykęs šiais metais, buvo SLA specialūs naujiems nariams išrašyti vėjus. Jame aktyviai reikėsi, o taip pat ir dabar tebedirba virš šimto organizatorių. Jie į SLA išrašė keletą šimtų naujų narių stambiomis sumomis ir tuo padengė bent dalinai netenkančių (mirusių) narių skaičių ir papildė organizacijos narių eiles.

Vajaus metu Tėvynėje nuolat ir dažnai kituose Susivienijimui palankiuose laikraščiuose buvo rašoma apie mūsų organizaciją. Buvo iškeliami jos praeitis, atliekamieji darbai, nariams teikiamos apdraudos ir nauda priklausyti Susivienijimui. Taip pat buvo nušviečiamas Susivienijimo vaidmuo ir reikšmė mūsų visuomenei. Keliamosios mintys ne tik daugeliui padėjo dar geriau pažinti SLA, ir dėl to galėjome gauti daugiau narių, bet jos kartu sustiprino ir visų narių dvasią.

Gvildenant organizatorių darbą negalima tylomis praeiti pro tuos organizatorius, kurie besibaigiančiame vajuje neišvystė reikiamos veiklos. Besibaigiančiame vajuje turėjome keletą organizatorių neatsiuntusių nė vienos naujo nario aplikacijų, nors toms pareigoms jie buvo Kuopų išrinkti.

Organizatoriaus pavyzdys Kuopai nėra naudingas, ir todėl, jei organizatorius numato, kad dėl kurios nors priežasties negalės tinkamai pareigų atlikti, tuo atveju jis privalėtų pasirūpinti, kas jam galėtų padėti pasidarbuoti. Tai darbas, reikalingas pasiruošimo sekančiam vajui.

Nežiūrint viso to, šioms metams baigiantis, vajų reikia vertinti gana teigiamai. Jis, duodamas keletą šimtų naujų narių, mūsų organizaciją sustiprino ir jai leido likti pirmaujančia ir didžiausia Amerikos lietuvių visuomenės organizuota jėga.

Kiti šių metų pažymėtini darbai buvo SLA 91-erių metų sukakties

Žiema Vilniuje. Senas kiemas. Už jo matyt Šv. Jono bažnyčios varpinė. Dailininko J. Kuzminsko linoleumo raizyns.

The Lithuanian Alliance of America Supreme Executive Board wishes Christmas Greetings to all LAA active members, lodge and district officers, organizers, and lodge members.

paminėjimas. 90 m. sukaktuvinais metais išleistoji SLA istorija pagyvino Kuopų veiklą ir visuomenei davė progos arčiau pažinti Susivienijimo darbus ir tikslus.

Kalbant apie ateities darbus tenka pabrėžti, kad pačiu svarbiausiu ir didžiausiu mūsų darbu yra pasiruošti jam narių įsirašymui būsimasis vėjus, kai jis bus SLA vajaus komisijos paskelbtas. Mes juk nuolat turime siekti organizacijos stiprėjimo ir plėsti savo veiklą. Todėl ir būsimasis vėjus turės pasiekti platesnius mūsų visuomenės sluoksnius.

SLA Konstitucija pritaikyta didesnės apimties Susivienijimo darbams. Tokiam darbui ruošiasi SLA Vajaus Komisija, didesniems darbams turi ruoštis ir SLA Kuopos.

Kai artėjame į 1978-uosius metus ir kalėdinėse nuotaikose svarstome savo kitus reikalus, nepamirškime pagalvoti ir apie Susivienijimo darbus.

Taip pat prisiminkime, kad šventėms geriausia dovana padoriam lietuviui ar jo draugui—išrašyti jį į SLA. Svarbu taip pat kuo plačiausiai išplatinti SLA Istoriją, kurios kaina tik \$6.00. Istorija parašyta lietuvių ir anglų kalbomis, tad ji yra labai tinkama dovana ir nemokantiems lietuvių kalbos. Užsakykite ją SLA centre, ji bus pasiųsta jūsų nurodytu adresu.

Tėvynė

SUSIVIENIJIMO LIETUVŲ
AMERIKOJE ORGANAS

Published semi-monthly except July and August by the
LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA
307 West 30th St., New York, N. Y. 10001
Tel. [212] 563-2210

REDAGUOJA SLA REDAKTORIŲ KOMISIJA
EDITED BY SLA EDITORIAL BOARD
GENEVIEVE MEILIUNAS, MANAGER

Yearly Subscription Rates:

In the United States \$4.00
To Foreign Countries \$5.00

Entered as Second Class Matter November 18, 1910, at the Post
Office at New York, N. Y., under the Act of March 8, 1878.

SLA kuopų pranešimai ir skubūs raštai redakcijai reikia siųsti
ne vėliau, kaip prieš savaitę laikraščio numerui išeinant.

Keičiant adresą, būtina pranešti senasis adresas. Už skelbimų
turinį redakcija neatsako.

TAURŲ LIETUVIŲ PRISIMINUS

POVILAS P. DARGIS, SLA PREZIDENTAS

ADV. F. J. BAGOČIUS

Gražus paprotys prisiminti praeities veikėjus. Ypač negalima pamiršti tų, kurie savo darbais paliko neišdildomą pavyzdį.

Toks buvo Advokatas Fortunatas Bagočius, buvęs SLA prezidentas, daugelio organizacijų žymus darbuotojas, prieš virš 25 metus miręs Boston, Mass. 1951 m. gruodžio 7 dieną. Jei šiandien jis gyventų mūsų tarpe, tai dabar būtų jau 90 metų amžiaus, nes buvo gimęs 1887 metais vasario 1 d.

F. Bagočius buvo kilęs Žemaitijoje, Kretingos Apskirtyje. Man rodosi, kad jis pasižymėjo visomis žemaičių teigiamomis ypatybėmis: buvo draugiškas, nuoširdus, atviras ir savo užsimojimuose ir darbuose atkaklus.

Suhkais aplinkiniais keliais pateko į Ameriką. Iš Lietuvos, be pinigų, jis išvyko 1901 metais, dar būdamas jaunuolis. Po trejų metų kelionę po svetimus kraštus, 1903 m., žemaitišku užsispyrimu, pasiekė savo kelionės tikslą—Ameriką.

Jaunatvėje metėsi į lietuvių veiklą, kartu griebėsi knygų ir mokslo. Tokiu pačiu pasiryžimu jis baigė Bostono universitetą teise, buvo viešuoju notaru, teisėju, o vėliau advokatu iki gyvenimo pabaigos.

Iš Lietuvos atvykęs į Ameriką tuoj išgirdau apie Bagočių, kuris keliolika metų gyveno Pittsburghe, čia baigė Pittsburgh Academy, čia plačiai veikė lietuviuose, ypač SLA ir "Aukščiausioje Prieglaudoje Lietuvių Amerikoje," palikdamas savo veiklos ryškius pėdsakus. Savo

karštomis kalbomis sugebėjo išjudinti lietuvius kurti kooperatyvus, krautuves, įvairias draugijas, Tautines kapines.

Vėliau jis išvyko į Bostoną.

Pirmojo pasaulinio karo metu tarnavo Amerikos kariuomenėje leitenantu. Su Pittsburghu niekad nenutraukė ryšių. Buvo pamilęs šios kolonijos lietuvius, o taip pat čia jį viliojo širdis. Vedė pittsburghietę Birutę Kazlauskaitę, ir kas vasarą su šeima praleisdavo atostogas uošvio Kazlausko ūkyje, arti Pittsburgho.

Tai čia man ir teko su adv. F. Bagočium arčiau sueiti į pažintį. Žinojau jo veiklą ir nuopelnus Lietuvai atstatyti. Lietuvos ministro Jono Vileišio pakviestas jis važinėjo po lietuvių kolonijas ir savo prakalbomis skatino tautiečius pirkti bonus—Lietuvos valstybės paskolos laktus.

Jungėsi prie visų lietuviškųjų darbų. Labai pergyveno Lietuvos okupaciją. Gerai atsimeņu jo kalbos žodžius, tartus Pittsburghe, minint Vasario 16-ąją. Jis priminė, kad nežiūrint kiek ilgai truks Lietuvos okupacija, Lietuva atgaus laisvę, jei tik mokėsime vieningai dirbti tautos laisvei atgauti. Jo kalba sukėlė didelį entuziazmą, visi klausytojai karštai plojo, o kartu sudėjo stambias sumas kovai už Lietuvos nepriklausomybę.

Visuomenė, vertindama F. Bagočiaus sugebėjimus ir patriotizmą, išrinko jį į Amerikos Lietuvių Tarybą ir į BALFo centrą direktorium.

Anksti jis pradėjo reikštis Susivienijimo Lietuvių Amerikoje veikloje. Jau 1908 metais jis buvo išrinktas Susivienijimo prezidentu, bet nuo tų pareigų atsisakė, paaiškęs, jog tose pareigose reikia būti JAV piliečiu, o tada tos pilietybės jis dar neturėjo. Pagaliau SLA prezidentu jis vėl tapo 1934 m. ir juo išbuvo iki 1942 metų.

Ne kartą jis man yra sakęs, kad jo širdžiai artimiausia organizacija yra Susivienijimas. Stengėsi ne tik didinti SLA eiles, bet kartu nariuose skiepyti Susivienijimo idėjas,

Tęsiama 3 pusl.

Naujienų bankiete sen. Frank D. Savicką, SLA narį pagerbė ne tik naujieniečiai, bet Chicagos Lietuvių Prekybos rūmai. Paveiksle matome Chicagos Lietuvių Prekybos Rūmų pirmininką Vincą Samošką, įteikiantį senatoriui lentelę su atmintinu įrašu. Prekybos Rūmų vadovybė senatoriui parodė dėkingumą už reikalingą paramą, teikiamą ne tik lietuviams, bet ir visai lietuvių apgyventai apylinkei. Dešinėje Kristina Austin, Naujienų rengimo sen. Savickui pagerbti vedėja, SLA Izdo Globėja.

Lietuvos laisvės labui

Kol Lietuvoje pamintos žmogaus teisės, tol reikalingas ir remtinas Lietuvos Išlaisvinimo Tautos Fondas, nes auka Tautos Fondui yra auka Vyriausiam Lietuvos Išlaisvinimo Komitetui—auka Lietuvai laisvinti.

Lietuvai išlaisvinti darbą Vlikas dirba daugiau kaip trisdešimtį metų: be ko kito, leidžiami Eltos biuletiniai įvairiomis kalbomis ir radijo valandėlės į Lietuvą. Į informacijos darbą įsijungė Vliko suorganizuota žinių tarnyba, "Lithuanian Information Service." Dirbama be paliovos ir neperiodinės informacijos srityje. Šiuo metu ruošiamas anglų kalba išsamus enciklopedinio pobūdžio leidinys apie Lietuvą, kurio seniai pasigendama.

Politinėje srityje VLIKo pagrindinis dėmesys pastaruoju metu teko Belgrado Konferencijai, ją panaudoti Lietuvos labui, nežiūrint to, kad ji yra nelemtos Helsinkio Konferencijos padarinys.

Šią konferenciją vietoje stebėjo Vliko atstovas. Jos dalyviams buvo

įteikti memorandumai. Ryšium su ja paskleista 6000 egzempliorių religinio persekiojimo Lietuvoje apžvalgos anglų kalba. Per Eltą surinkti duomenys apie išskirtas šeimas.

Vlikas labai vertina bei sveikina ir kitų organizacijų dirbamą politinį darbą, bet nemažiau džiaugiasi jų su pasitikėjimu ir parama Vliko veiklai.

Už nuolatinę ir tolimesnę paramą Vlikui per Tautos Fondą iš anksto nuoširdžiai dėkojame savo ir pavergtos Lietuvos lietuvių vardu, kurių pasitikėjimą Vlikas ir šandien neabejotinai turi.

Šešiasdešimtosios Lietuvos nepriklausomybės atstatymo paskelbimo sukakties proga sustiprinkim ryžtą, nepagailėkim aukos Lietuvos laisvės labui.

Dr. J. K. Valiūnas

Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto Pirmininkas

Jurgis Valaitis

Lietuvos Išlaisvinimo Tautos Fondo Tarybos Pirmininkas

IT'S NOT WHAT YOU STOP BUT WHAT YOU START DOING:

There are many American Lithuanians among the over 300,000 born here who are not members of the Lithuanian Alliance of America. We can do something about that. There are American Lithuanian settlements who have no branches of the Alliance. We can do something about that, too! There are many old branches who would like to get new, active and energetic members, worthy to become representative officers. We can do something about that.

It's not what you stop doing—like smoking or being asleep at the Lithuanian switch—but what you start doing that counts. The fraternal movement is one of main social mainstreams of American life. Get into it via the Lithuanian Alliance of America! You will thus become a member of the grandest social club of American Lithuanians, akin to the Elks, the Moose and the Masons.

Somebody has said: "On the plains of hesitation lie the bleached bones of countless individuals who have sat down to wait, and while they waited, they died. "Don't hesitate and wait—do something about it.

If you do not feel being a Lithuanian you are a lost sheep. If you do not feel an American—you are an outsider. An American Lithuanian must create for himself such a personality that he will be neither a lost soul, nor an outsider—he should become an all around creative person in the midstream of American life!

Vyt. Širvydas

VLIKO Seimas St. Petersburg, Fla.

Vyriausio Lietuvai Išlaisvinti Komiteto seimas posėdžiavo gruodžio 3-4 St. Petersburg, Floridoj.

Seimą, rengėjų vardu pradėjęs pirm. dail. A. Rūkštelė pareiškė:

'Sveikiname VLIKą, rodanti nemirštamą ryžtą kovoje už Lietuvos išlaisvinimą'—nuo Sandaros Skrynios raktus perduodu VLIKO pirminkui dr. Kęstučiui Valiūnui ir kviečiu jį pradėti seimo darbus.'

Dr. K. Valiūnas užtikrino, kad VLIKO veikimas nėra sumenkęs, nes kova bekompromisiniai bus tęsiama ligi bus atstatyta Nepriklausoma Lietuva. Sugiedotas Tautos Himnas, kun. J. Gasiūnas atliko invokaciją. Sudarytas prezidiumas:

Pirmininkavo Jackus Sonda, socialdemokratų atstovas, pavadavo Jonas Daugėla, valstiečių-liaudininkų atstovas. Sekretoriavo Jonė Gerdvilienė, krikščionių darbininkų atstovė, jai talkino Vytautas Kulpa.

Mandatų komisiją sudarė Leonas Virbickas ir Kazys Kleiva.

Pagal Mandatų komisijos duomenis, į seimą atvyko ir igaliojimus patiekė 36 atstovai, atstovauja 13 grupių, sudarančių VLIKą. Dvi grupės (iš 15) atstovų neatsiuntė.

Nutarimu projektam ruošti sudarytos: politinė, visuomeninė ir finansų-informacinė komisija. Seimo sesijoj buvo trys pilnaties posėdžiai.

Gruodžio 4 posėdžiavo ir seimo nutarimų projektus ruošė komisijos. Seimo plenumui susirinkus, diskutuojami ir priimti seimo nutarimai.

Pirmame posėdy VLIKO tarybos pirmininkas prof. dr. Juozas Vėbra pranešė apie tarybos veiklą, o valdybos pirmininkas dr. Kęstutis Valiūnas apie valdybos nuveiktus darbus.

Apie L. I. Tautos Fondą ir VLIKO finansus kalbėjo fondo tarybos vicepirmininkas Juozas Giedraitis. Po to ėjo paklausimai ir diskusijos.

Pirmasis posėdis ir bankietas vyko St. Peterburgo Lietuvių Klube. Kiti posėdžiai vyko The Happy Dolphin viešbutyje, kur dauguma atstovų buvo apsistoję. Ten buvo Tautos Fondo pranešimai, iš kurių paaiškėjo, kad TF daugiausiai surinko Kanados lietuviai, suaukoję virš \$30,000! Vien Toronto apylinkės surinkta \$24,250. Plojimais sutikti Kanados TF atstovai J. Vaičiūnas ir A. Firavičius. Atžymėtas Fondo garbės pirmininkas sunkiai dirbęs prel. J. Balkūnas, per 21 metus. Į garbės narius pakeltas ir buvęs ilgametis TF išdininkas P. Minkūnas iš New Yorko.

Seimą sveikino 12 kalbėjusių organizacijų vardu. Raštu sveikino diplomatiniai atstovai, organizacijos, veikėjai.

Išklaustytos dvi paskaitos tema: Lietuvos valstybingumas praeity ir ateity. Apie praeitį studiją pateikė prof. dr. Bronius Kaslas iš Pittston, Pa., apie ateitį—prof. dr. Aleksandras Štomas iš Londono, Anglijos, neseniai pasitraukęs iš Lietuvos. Jis iškėlė būsimos nepriklausomos Lietuvos programos paruošimo planą.

VLIKO Seimo St. Petersburg, Fla. dalyvių nuotrauka.

Netekome kun. dr. Petro Dagio

[Iš minčių surinktų spaudoje, iš paskaitų ir pasakytų Povilo P. Dargio vadovaujamoj radijo programoje Pittsburgh, Pa.]

Negailestinga mirtis iš gyvųjų tarpo išskyrė kilnų lietuvių patriotą, uolų Susivienijimo Lietuvių Amerikoje veikėją, kun. dr. Petrą Dagį. Ilgai sirgęs jis mirė gruodžio 1 d. Atsisveikinimas su velioniu įvyko Marytės Šalinskienės laidotuvinėje koplyčioj gruodžio 2 d. Woodhaven, N. Y. Atsisveikinime veikėjų pasakytą daug labai jautrių kalbų, kurioms vadovavo Ramūnas Brakas. Velionis palaidotas Cypress Hills kapinėse, Woodhaven, N. Y. gruodžio 3 d. Tiek koplyčioje, tiek palydėti į amžinastį dalyvavo apie 200 lietuvių.

Liko žmona Ariane, daug gimiinių, draugų, parapijiečių, Mažosios Lietuvos patriotų.

Kun. dr. Dagys buvo Lietuvių Evangelikų New Yorke parapijos klebonas nuo 1951 m. Jis ilgus metus dirbo Susivienijime Lietuvių Amerikoje, ypač šalpos skyriuje, iš Lietuvos pasišalinusiems ir ištremtiesiems lietuviams gelbėti.

Kun. P. Dagys, kaip ir daugelis kitų biržiečių buvo tiesioginis didžiojo Radvilų palikimo paveldėtojas ir taip pat, kaip ir Radvila, galvojo, kad savo lietuvių tautai reikia ieškoti globos ir stiprybės ne kur kitur, bet savo tautos žmonėse.

Trumpa biografija

Kun. P. Dagys gimė 1904 m. kovo 15 d. Peikštenių kaime, Biržų valsčiuje ir Apskirty, iš tėvų Martyno ir Matildos-Viederytės-Dagių. Tėvas buvo valstietis, gimęs Nausėdžių km. N. Radviliško valsč., motina bajorų kilmės, nors lenkiškai kalbėti nemokėjo.

Tėvai buvo pasiturį ūkininkai, valdė du ūkius, tėvo ir motinos. Buvo apsišvietę, didūs, savo krašto patriotai. Tėvas tuo laiku prumeravo beveik visą lietuviškąją spaudą, net Rygos ir Amerikos.

Tėvai išaugino 5 vaikus. Vyresnioji sesuo buvo Ona, kuri tebegyvena Lietuvoje, brolis Jonas mirė Amerikoje 1961 m. Tada, pagal amžių buvo Petras, po jo sekė sesuo Matilda Kuolienė, kuri gyvena Kanadoje ir sesuo Marija Placienė, gyvenanti Chicagoje.

Petras pasirinko studijuoti teologijos ir filosofijos mokslus Kaune Lietuvos Universitete, kurį baigė

1930 m. Be filosofijos ir teologijos studijavo humanitarinius mokslus. Pasirinko pagrindu istorijos mokslus ir teisę kurios, deja, neteko užbaigti.

Būdamas studentu reikėsi kooperatyvinėje veikloje: buvo Sodeliškių ir Lapakritos Pieno Perdirbimo Bendrovių, Nemunėlio Radviliškio Smulkaus Kredito Banko steigėjas ir beveik nuolatinis visų Pieno Centro suvažiavimų delegatas.

1931 m. Lietuvos Ev. Liut. Konsistorija, parapijai išsirinkus, paskyrė Šventosios Uosto Butingės—parapijos, kurią daugumoje sudarė neturtingi žvejai, kunigu.

Pagal jo paties išsireiškimą, čia jis turėjęs vienas maloniausių dienų šiame gražiausiame Lietuvos kampelyje. Velionis ir ten nesėdėjo sudėjęs rankų. Iš Žemės Ūkio pradėjo statyti didžiulę kleboniją ir salę parapijos ir visuomenės reikams. Buvo Šventosios uosto žveju, Kooperatyvo išrinktas pirmuoju pirmininku ir buvo net Klaipėdoje Žuvies Akcinės B-vės steigėjas ir Revizijos Komisijos pirmininkas.

1933 m. buvo paskirtas Lietuvos Kariuomenėje evangelikų kapelionu su gyvenamąja vieta Klaipėdoje, kad galėtų plėsti lietuviškąją veiklą. Čia savo pirmąsias pamaldas, dalyvaujant Ministrui Pirmininkui J. Tūbeliui ir kitiems aukš-

Pabaiga 4 pusl.

TAURU LIETUVI PRISIMINUS

Pabaiga iš 2 pusl.

ugdyti broliškumo ir vienybės jausmus. Tas matyti iš jo žodžių, kuriais sveikino narius su naujaisiais 1936 metais. Tada jis rašė: "Visada atminti, kad SLA yra mūsų, Amerikos lietuvių respublika miniatiuroje, kad visi nariai yra lygiateisiai piliečiai, nežiūrint į skirtumus jų politinių, ekonominių arba religinių persitikrinimų arba pažiūrų, ir kad toks nuomonių skirtumas yra ženklus mūsų narių intelektualinio tobulumo, ir kad smerkti vieni kitus už tai, kad mes skirtingų nuomonių, yra tikrai ženklus protiško nepribrendimo ir netolerancijos". . .

Jo žodžiai, kad SLA yra didžioji Amerikos lietuvių bendruomenė, visada bylosianti ateinančiom kartom apie atliktus darbus tautos labui, ir pasakymas, kad Susivienijimas yra Amerikos lietuvių respublika, yra giliai mumyse prigijęs ir jais mes savo veikloje vadovaujamės.

Artimas jam buvo ir spaudos

darbas. 1913 m. jis buvo Keleivio redaktoriaus padėjėju. Bendradarbiavo Tėvynėje, Naujienose ir kituose laikraščiuose.

F. Bagočius labai pasižymėjo organizaciniais gabumais ir buvo talentingas kalbėti minioms. Todėl jis sėkmingai darbuos lietuvių visuomenės tarpe ir buvo įgijęs jos didelį pasitikėjimą. Buvo gilus demokratas, liberalinių pažiūrų, o kartu sąmoningas Lietuvos patriotas, rodęs meilę tėvynei ne tik žodžiais, bet ir darbais. Gėrbė kitų pažiūras ir įsitikinimus.

Buvome geri bičiuliai. Pažinęs jį ir artimai draugaudamas pamačiau, kad adv. F. Bagočius yra įdomi asmenybė, sugebanti įtaigoti žmones, aukotis tautos ir visuomenės labui.

Todėl jis tapo mums nepamirštam. Šiandien, prisimindami jį ir jo darbus, stiprinkime savo jėgas tais patraukliais pavyzdžiais, kurių tiek daug jis yra mums palikęs.

The best Christmas gift that you can give is an Alliance Benefit Certificate. Such a gift gives joy, not only when received, but also maintains in memory that person who gave the gift

KALĖDŲ SAPNAS

VYTAUTAS KASNIS

Kai gimiau, tėvelis pasodino eglutę ant kalnelio, esančio Nemuno pakrantėje, netoli nuo sodybos. Ir mudu su ja surišome savo gyvenimą. Abu stiebėmės aukštyn, abu mylėjome tėviškės mėlynąją padangę ir drauge praleidome gražias jaunystės dienas.

Vasara prabėgdavo su dainomis ir pasakomis ir ilgais ilgais pasakojimais apie pilies valdovus, apie gražiąją senovę. O kai ateidavo žiema, mudu su egle susitikdavome Kalėdų metu. Aš ją aplankydavau, papuošdavau gražiais spalvotais popierėliais, sausainiais ir obuoliais. Paskiau atsisveikindavau prisiglaudamas prie jos šakų ir toldavau vis atsigriždamas, iki pasimatymo sakydamas.

Vėliau, kai mudu išaugome dideli, aš išvykau po savo gražųjį kraštą paklajoti, o ji, mano eglutė, pasiliko stovėti toje pačioje vietoje ir vasarą, šypsodavos praplaukiantiems laivams.

Bet nebuvo tu Kalėdų, kad aš neaplankyčiau savo eglės vienmėtės ir jaunystės draugės, ir jos nepapuoščiau vis gražesniais papuošalais.

* * *

Aš verčiau, o eglė, apglėbusi mane savo šakomis, virpėjo, kai mudu atsisveikinome. Ji pasiliko tėvynės sargyboje, o aš išklydau į tolimąjį pasaulį laisvės Nemunui parnešti.

Nuo to laiko praėjo daug daug metų. Daug Kalėdų praėjo ir eglė, kaip ir aš, paseno belaukdama manęs, kada aš ją aplankysiu ir papuošiu raudonais obuoliais . . .

* * *

Ilga ilga kelionė prieš akis. Ir sunki. Bet aš skubu. Skubu savo eglės aplankyti. Kad tik suspėčiau Kalėdų rytą prie jos šakų prisiglausti. Dovanų neturiu. Ir papuošalu nėra. Pakabinsiu ant jos spyglių, savo sušalusias ašaras, o naktimis žvaigždės jas apšvies.

* * *

Jau baigiau kelionę per svetimus kraštus. O daug jų perkeliavau! Ir žmonės ten buvo geri. Ir visi sakė: skubėk. Bet kai pasieksi savo kraštą numylėtą, būk atsargus, ten dabar pikti žmonės jį užgrobę laiko ir tave pasitiks nedraugai baisūs.

Skauda kojas, baisiai nuvargęs esu. Daug lengviau buvo keliauti per svetimus kraštus, negu per savąjį, numylėtą, išsiilgtą. Per jį keliauti dabar galiu tik naktimis ir vis turiu slėptis miškų tankumuose. Tiek daug čia dabar šunų piktų.

Bet aš jau pasiekiau Nemuną. Gera keliauti jo pakrantėmis ir minėti jaunystės dienas. Koks ty-

ras tyras oras. Iš džiaugsmo norisi šaukti, sveika gimtoji šalis!

Dar porą naktų kelionės, ir aš prisiglausiu prie eglės. O kaip bus gera! Ji man daug daug pasakos apie varganas dienas ir tarp jos šakų pasislėpęs aš galėsiu stebėti tėviškės sodybą.

O gal ten naktį šviesa suspindės ir languose žiburiai pasirodys? Gal senas tėvas ir mama dar tebelaukia sūnų sugrižtančių, septynių vaikų išsklydusių po pasaulį.

Va, jau ir garsioji Punia. Lipu į Pilėnų piliakalnį ir matau žemai besirangantį Nemuną, sušalusį, sustyrusį. Užauja vėjas, versdamas pūsnį kalnus ir girdžiu, kaip Pūnios šilas dainuoja:

Ten, kur Nemunas banguoja
Tarp kalnų, lankų,
Broliai vargdieniai dejuoja
Nuo senų laikų . . .

Kai pasiekiu Pilėnų piliakalnio viršūnę, pamatau ant didelio akmenio besėdintį narsųjį pilies vadą Margerį, kuris, su tūkstančiais lietuvių, besigindami nuo kryžiuočių užpuolimo ir klastingai išduoti, patys nusizudė.

— Atėjai, vaike, bočių šalies aplankyti,—griausmingu balsu sako Margeris. Po to jis pakyla, rodo pirštu ir šaukia, net vėją perrėkdamas:

“Lietuvi! Pabučiuok po kojų
Krauju permirkusią čia žemę!
Pagerbk kapus tėvų—herojų,
Iš kur ainiai stiprybę semia!
Tai čia baisi, atmintina
Įvyko drama kruvina,
Kokios pasaulis nėra matęs!

Aš klausaus, o Margeris pasakoja visą istoriją, mini senas, praėjusias dienas, apdainuoja karo žygius.

— Žinau,—sako jis,—kur tu keliauji. Greit išlysi iš didžiojo Pūnios miško ir tuoj netrukus pamatysi eglės viršūnę, o pakalnėje, prie Nemuno, vienišą sodybą aplankysi.

Bet ten savųjų jau neberasi . . . Ir sakalas, tai didysis šuo, jau tavęs nebesapitiks . . .

Kai mėnesioje pamačiau eglės viršūnę, ramiau pasidarė. Rodos, lyg ji mane sveikindama šakom palingavo.

Skubėk, juk tik keli žingsniai, skubėk.

Nušvilpė šūvis ir jį vijosi kiti. Jau eiti nebegaliu. Slenku, o paskui mane kraujo kelias. Gera, kad galiu mirti prie draugės eglės šakų, gerai, kad kelionė pasibaigė ant numylėtos sodybos slėksčio . . .

* * *

Pabundu. Dar bandau merktis, kad sapno vaizdai nepranyktų, bet sūnui krykštauja su dovanėlėmis ir kviečia prie rytmetinio Kalėdinio stalo.

Atsiminimai

KALĖDŲ NAKTIS LIETUVOJE

Naktis ir viskas glūdi;
Nami visi užsnūdę.
Palangėj uosis stūkso,
Danguj žvaigždutės spinkso,
Laukai balti, kaip drobė,
Sapnai viską apgobę . . .
Nuo karščio pečius traška;
Nuo šalčio tvoros braška.
Klaikioj nakties tyloje,
Tingiai šuva suloja.
Tik upė savo bėgio,
Ir laikas, nepajėgia
Pakeisti, — tai ir bėga, —
Ir seka savo vagą . . .

Naktis, — šarmuojas pienas.
Naktis; ant stalo šienas.
Naktis . . . Praeina Kūčios,
Ir pilvas pilnas pučias, —
Jau kyta sumišimas;
Ir žuvys ir miešimas
Ir kleckai ir kisielūs
Nerimsta, veikia, kebias.
Ir turčius ir vargdienis,
Po kūčių vakarienės —
Liuosai atmetęs galvą,
Aukštyn išvertęs pilvą —
Užmigo, ipsis, tunka.
Visiems visko pakanka . . .
Naktis; rytoj Kalėdos.
Visų bus linksmas veidas.
Iš ryto ant raratų
Visi skubės važiuotų.
Bažnyčioj degs daug žvakių.
Mergaičių žydraukių
Skrabės šilkų skarelės;
Bernams varvės net seilės . . .
Smaguai dūduos vargonai;
Palei altorių ponai
Ir ponios, kaip sustingę
Stovės. O neturtingi
Klūpės, maldaus ant kelių;
Lauke bus daug važėlių . . .

Naktis, — rytoj tai puotos!
Ir lūpos bus taukuotos,
Ir rankos išsitepę;
Per visą naktį kepe
Skilandžiai, dešros, kumpis
Reikės nemiot. Papumpės
Bus pilvas. Zais jaunimas; —
Visur juokai, užimas . . .
Javai senai iškulta;
Linai taip pat išminti.
Linksmi bus samdininkai;
Linksmi bus ūkininkai.
Jau metai arti galo;
Alga, dalia ant stolo.

CHRISTMAS NIGHT

The Earth is white,
The night is cold;
The Christmas Tree
Is trimmed in gold —
It is the Christmas Night.

Iced windows glare
With candle light;
Mirth fills the air
With great delight —
It is the Christmas Night,
It is the Christmas Night.

Bright Star appears
On lonely barn:
The wide world hears
That Christ is born —
It is the Christmas Night,
It is the Christmas Night,
It is the Christmas Night —
Merry Christmas to you,
Merry Christmas to you —
Merry Christmas to all!

NADAS RASTENIS
Honorary Lithuanian-American
Poet Laureate

KŪČIOS

Naktis šalta kaip pasaka.
Zemė balta kaip nuotaka.
Mirguoja žvaigždės danguose;
Spirguoja žvakės languose.
Garuoja praeivių kvapai;
Jausmus išaugština varpai.
Ir prie namų ir prie kelių
Eglutės puošluos lėlių.

Kaip tik ateis pusiaunaktis,
Miegius vaikams užmerks akis.
Kai niekų — niekas nestebės,
Kalėdžius briedžiais atskubės:
Tyčiai per kaminus įlys.
Geriesiams dovanas dalys . . .

Nadas Rastenis

“Mano laimės ir Nelaimės Lietuvoje ir Amerikoje.” Gyvenimo eilėraščių biografija. Rasite juokų ir nuliūdimų. Labai įdomi knyga, \$3.75, kreipkitės:
Joseph Ratkus
301 Ocean Drive
Miami Beach, Fla. 33139
Apt. 504

KELEIVIS

PUBLISHERS OF THE
LITHUANIAN WEEKLY
SINCE 1905
636 EAST BROADWAY
SOUTH BOSTON, MASS. 02127
TEL. 268-3071

PRENUMERATA \$10.00 metams
ir \$6.00 pusei metų

Naujų skaitytojų vajas

NAUJIENOS tvirtai stovi ir kojoja už Lietuvos ir pavergtų lietuvių laisvę, neidamos ir nesidėdamos į sandėrius su okupantais ar jų įgaliotiniais.

KAINUOJA: Chicagoje ir Kanadoje metams—\$30.00, pusei metų—\$16.00, trims mėn.—\$8.50, vienam mėn. \$3.00. Kitose JAV vietose metams—\$26.00, pusei metų—\$14.00, vienam mėn.—\$2.50. Užsieniuose—\$31.00 metams. Susipažinimui siunčiama savaitę nemokamai.

Prašoma naudoti žemiau atkarpą.

NAUJIENOS
1739 So. Halsted St.
Chicago, Ill. 60608

Siunčiu dol. Naujienu prenumeratai, Jubiliejinio vajas proga paremdamas lietuvišką spaudą.

Vajaus proga prašau siųsti Naujienas vieną savaitę susipažinimui nemokamai ir be jokių išipareigojimų.

Pavardė ir vardas

Adresas

Tautinės minties lietuvių
laikraštis
DIRVA, P. O. Box 03206
Cleveland, Ohio 44103
(Tel.) (216) 431-6344
6116 St. Clair Avenue
Cleveland, Ohio 44103
The Lithuanian
National Newspaper
Prenumerata metams \$13.00,
pusei metų \$7.00 • Atskiro nume-
rio kaina 20 centų •

*Kalėdų švenčių proga geriausia do-
vana yra Susivienijimo apdrauda. Ji
ne tik suteikia vienkartinį džiaugs-
mą, bet ilgą laiką primena tą asmenį,
kuris šią apdraudą padovanojo.*

DETROIT, MICHIGAN

PAMINĖTA LIETUVOS KARIUOMENĖS ŠVENTĖ

Lietuvos Kariuomenės šventė paminėta Dievo Apvaizdos parapijos Kultūros centre lapkričio 27 d. 10:30 mišias už žuvusius dėl Lietuvos laisvės, nukankintus Sibire ir kalėjimuose atnašavo ir šventei pritaikintą pamokslą pasakė klebonas Viktoras Kriščiūnevičius. Mišių metu giedojo Clevelando Ramovėnų choras. Dalyvavo jaunimas, savanoriai birutietės, ramovėnai, šauliai ir pilna bažnyčia žmonių. Auką prie altoriaus atnešė savanoris Kazimieras Daugvydas ir St. Butkaus šaulių Kuopos kanklininkų vadovė Danutė Petronienė.

Paminėjimas-akademija pradėta 12:30 salėje. Astai Sepetytei fleitu grojant Lietuva brangi... Švyturio jūrų šaulių Kuopos vicepirmininkui Juozuikinčiui vadovaujant įnešamos į salę 9 vėliavos ir išrikuojamos prie scenos: Amerikos, Lietuvos, savanorių, St. Butkaus šaulių Kuopos, Jūrų šaulių Švyturio Kuopos, Dariaus-Girėno, ateitininkų, skaučių ir skautų.

Tardamas žodį paminėjimą atidarė St. Butkaus šaulių Kuopos pirmininkas Vincas Tamošiūnas. Programai vestė pakviečia Astą Sepetytę. Pagerbti žuvusius dėl Lietuvos laisvės pakviečia kun. Viktorą Kriščiūnevičių sukalbėti invocaciją.

Savanoriams ir Klaipėdos krašto vaduotojams šaulės prisegė prie krūtinės tautinius ženklelius: Juozui Augaičiui, Petriui Bliūdžiui, Jonui Buniauskui, Tomui Čiunkai, Kazimierui Daugvydui, Petriui Končei, Kostui Mykolaičiui, Vincui Misiuliui, Feleksui Motuzai, Jonui Riaubai, Stasiui Simoliūnui, Jonui Sepečiui, Kaziui Spakauskui, Juozui Tamošiūnui, Vincui Tamošiūnui, Broniui Tatarūnui ir Augustinui Vitkauskui.

Paskaitai skaityti Asta Sepetytė pakvietė Ramovėnų Centro Valdybos pirmininką Antaną Jonaitį.

Trumpoje paskaitoje jis išryškino Lietuvos Kariuomenę ir jos uždavinius. Dėl užmetimo, kodėl Lietuvos Kariuomenė nesipriešino Lietuvos okupacijai pasakė: Lietuvos Kariuomenė buvo krašto gynėja ir vyriausybės įsakymų vykdytoja. Įsakymas buvo neatmesti ultimatumo ir nesipriešinti, to Lietuvos Kariuomenė ir laikėsi...

Paskaita buvo trumpa, bet įdomi. Joje buvo pasakyta daug gražių minčių. Antanas Jonaitis, įrodė, kad ir trumpoje paskaitoje galima daug pasakyti.

Po paskaitos vyko meninė dalis. Clevelando Ramovėnų vyrų choras, vadovaujamas muz. Juliaus Kazėno, akompanuojant Geneo Karsokienei padainavo 16 dainų ir 3 arijas. Tarp jų dvi bijai. Į dainas ir arijas buvo įsijungę solistai: Pranas Petrakis, Aleksas Liutkus, Bronius Kazėnas, Vincas Petkus, Antanas Kavaliūnas ir Julius Kazėnas. Jie savo dainomis mus nukėlė į Nepriklausomą Lietuvą.

Ivertindami jų dainavimą svečiai ilgai, ilgai plojo. Repertuare jie turėjo ir detroitieško muz. Stasio Štalo dainą „Vėliavos Varpai“. Prieš dainą svečiai supažindinti su Stasiu Šližiu.

KALĖDINĖS MINTYS

A. MERKELIS

Prieš 1954 metus Judėjoje, Betliejaus miestely, gimė Kristus, kurio gimimo dieną per Kalėdas iškilmingai švenčia visas krikščioniškas pasaulis. Jis gimė ne didinguose žemiškomis brangenybėmis išpuoštuose rūmuose, bet paprastoje praktėlėje, kur nuo audrų ir nakties tamsos priglaudžiami ganyklų galvijai. Jam gimus padangėje skambėjo giesmė „Garbė Dievui Aukštybėje ir ramybė žemėje geros valios žmonėms.“ Pirmieji pasveikino gimusį Pasaulio Išganytoją piemenėliai vargdienėliai ir tik paskiau atkeliavo Jo pagarbinti Rytų Išminčiai—karaliai, vedami naujai pasirodžiusios žvaigždės.

Judėjos karalius Erodas, bijodamas, kad gimęs žydų tautos laukiamas mesijas iš jo nepaveržtų sosto, ryžos jį klasta nužudyti. Išminčių prašė jam pranešti Kristaus gimimo vietą, kad galėtų jį suradęs nugalaboti. Išminčiams jis sakęs noris Kūdikėlį Kristų taip pat pagarbinti. Išminčiai, žvaigždės vedami, surado Kūdikėlį Kristų, jį džiaugsmingai pagarbino, gausiai apdovanojo ir, aplenkdami klastingąjį Erodą, kitais keliais sugrįžo į savąjį kraštą.

Erodas, matydamas Išminčių esąs apviltas, baisiai įtūžo ir Betliejuje bei jo apylinkėse išžudė visus kūdikius ligi dviejų metų, tuo būdu tikėdamas ir naująjį Kristų nužudyti. Tačiau apie gręžiantį pavojų Juozapas sapne buvo įspėtas Viešpaties angelo ir su Kūdikėliu Kristumi ir jo motina Marija pabėgo į Egiptą ir ten išbuvo dvejus metus, iki Erodas mirė.

Evangelistas Matas sako, kad tuomet įvyko tai, kas pasakyta šiais pranašo Jeremijo žodžiais: „Girdėta balsas Ramoje (miestelis netoli Jeruzalės A. M.), daug verkimo ir klyksmo; tai Rachelė, verkianti savo sūnaus, ir ji nenori nusiraminti... nes jo nebėra“...

Kristus atėjo į šį pasaulį Meilės Evangelijos skelbti, nes tik meilė naikina neapykantą, neša taiką bei ramybę, pripildo širdis tyro džiaugsmo, žmonėms teikia laimės, kurios visi ilgis ir jos siekia. Kristus skelbia, kad turime mylėti ne tik savo artimą, bet ir priešą, nes tik tokia meilė yra tobula ir visą piktą naikinanti.

Kristaus mokslas, grindžiamas absolute žmogaus meile, žmonijos kultūrai ir pažangai turi milžiniškos reikšmės. Tačiau, kaip prieš du tūkstančius metų Kristui gimstant, taip ir šiandien atsiranda erodų, savo neapykantą sėjančių nesantika. Erodų, kurių trumpalaikį viešpatavimą lydi žudynės, žmonių kančios ir ašaros. To erodo siautėjimą mes ir šiandien išgyvename. Šių dienų erodas—komunizmas jau milijonus niekuo nekaltų žmonių išžudė, milijonus žmonių priverstė bėgti iš savo tėvynės, šimtus milijonų laiko žiauriausioje vergijoje, kur žmogaus gyvybė mažiau vertinama už gyvulio.

Ir kol šis erodas siautėja, milijonams žmonių Kalėdos ne džiaugsmo ir ramybės, bet kasdienių kančių, gilaus susimąstymo ir skaus-

mingo liūdesio šventė. Šimtai milijonų komunistų vergiamų ir engiamų žmonių nebegirdi linksmai skambančių ir linksmą naujieną—Kristaus gimimą skelbiančių Kalėdų varpų, jų šeimos Kalėdų išvakarėse nebegali bendrai susirinkti prie Kūčių stalo, ir vienas kitam laimės ir džiaugsmo palinkėti.

O ir tie, kurie komunizmo išguiti iš savo tėvynės ir kitur svetingai ir sotų prieglobstį rado, taip pat negali džiaugsmingai Kalėdų palydėti. Prie tradicinio kiekvienam tauriam lietuviui Kūčių stalo mūsų liūdnos mintys skrenda į tėviškę ir ne vienas prieš akis stoja šurpus savo vaikų raudančios Rachelės vaizdas. Daug motinėlių sengalvėlių rauda savo sūnelių, daug seselių verkia savo žuvusių brolelių.

Su Kristaus gimimu pasauly sušvito nauja šviesa, teikianti pažemintiesiems ir skriaudžiamiesiems paguodos sulaukti geresnių laikų. Ir jokios žemiškosios galybės tos šviesos nenustelbia.

Svento Jono žodžiais, šviesa atėjo į pasaulį, bet žmonės labiau mėgo tamsybę, kaip šviesą, nes jų darbai buvo pikti. Kiekvienas, kurs daro piktą, nekenčia šviesos ir jos bijo, kad jo darbai nebūtų peikiami. Tik tas, kas daro tiesą, eina su savo darbais į šviesą, kad juos visi matytų ir jais galėtų naudotis.

Kalėdinė žvaigždė mums skelbia tą naują, nuolat žmonių sielose skaidrėjančią šviesą, padedančią atskirti gerį nuo blogio. Ir šiandien, švėsdami Kalėdas, galime džiaugsmingai guostis, kad šių dienų baisiojo erodo-komunizmo piktieji darbai ir nedorieji kėsai jau iškilo dienos švieson, ir gal jau nebetoli tas laikas, kai Teisingumo Kalavijas padarys sprendimą, grąžindamas pavergtiesiems laisvę, o visam pasauliui taip išsiilgtą ramybę ir taiką.

Kalėdos—džiaugsmo šventė, ir tą džiaugsmą savo mažiesiems ir artimiesiems teikiame kalėdinėmis dovanomis. Nepamirškime savo kalėdinės dovanos ir savo kenčiančiai Tėvynei. Didžiausia jai dovana bus, jei per Kalėdas mes ją labiau, negu bet kurią kitą dieną, prisiminsime ir pasvarstysime, kaip jai padėti, kad varguose ir kančiose jos gyvybė neužgestų.

KAS VERTĖTŲ PRISIMINTI

Kalėdų šventės šviesesnių nuotaikų ir optimizmo simbolis. Jos išsklaido tamsias mintis, nusiminimus, abejones ir įkvepia naujų vilčių, kad dabartiniai sunkumai ir nerimastys, laikui bėgant pradingės.

Pagal Kalėdines mintis, su daugeliu sunkių problemų susiduria visas kraštas ir mes patys, bet vienaip ar kitaip jos bus išrištos.

SLA ORGANIZACIJA PLAČIOJOJ AMERIKOJE VISOKIAUSIAIS BŪDAIS GELBSTI SAVO NARIAMS PALENGVINTI SAVO TAUTIEČIAMS GYVENIMĄ.

Meninę dalį pravedė Juratė Petraitytė.

Clevelando Ramovėnų koncertu detroitieškiai patenkinti. Teko išgirsti net pasakymų:—Būtų geriau buvę, jei būtų surengtas atskiras koncertas ir nesuplaktas su Lietuvos Kariuomenės minėjimu...

Danutė Petronienė ir I. Asminaitė ir p. Pliūrienė įteikė dovanų: Juliui Kazėnui lietuviškų ornamentų juosta, akompanatorei rankšluostį su įrašu Labas vakaras, Aleksui Liutkui ir paskaitininkui Antanui Jonaičiui po knygą Lithuania: Outpost of Freedom, o pranešėjai Jūratei Petraitytei gintaro žiedą.

Paminėjimas baigtas visiems sugiedant Lietuvos Himną. Vincui Tamošiūnui padėkojus paskaitininkui, choristams už gražias dainas ir svečiams už atsilankymą Astai Sepetytei fleitu grojant Kur bėga Sešupė, išneštos vėliavos. Paminėjime dalyvavo apie 250 žmonių.

Užkanžiai choristams buvo duodami švedų svetainėje. Užkandžių metu Vincas Tamošiūnas padėjo choristams už atvykimą ir gražias dainas. Padėkojęs supažindino su detroitieškiais šios šventės rengimo talkininkais.

Danutė ir Leonas Petroniai padengė choristų užkandžiams išlaidas. Viena senutė paaukojo \$50. Po jų išvardino dalyvaujančius detroitieškus: Feliksą Motuzą, Kristiną ir Kazimierą Daugvydus, Stasę ir Stasį Simoliūnas, Angelę ir Alfą Sukius, Pranę Balandienę, Stasę ir Bronių Tatarūnas, spaudos bendradarbį Antaną Grinių, Mariją ir Juozą Kinčius, foto reporterį Kazį Sragauską, finansų tvarkytoją Vincą Rinkevičių ir choristams lietuviškų žvaigždžių pagamintoją Emiliją Kutkienę.

Choro vadovas Julius Kazėnas choristų vardu padėjo už pakvietimą ir vaišes ir pakvietė Vincui Tamošiūnui sugiedoti ilgiausių metų.

Julius Kazėnas Vincui Tamošiūnui ir spaudos bendradarbiui Antanui Griniui įteikė po plokštelę „Kur Dangus Ugnim Liepsnoja.“ išleistą Clevelando ramovėnų vyrų choro.

Oras buvo labai blogas. Snigo ir buvo slidu. Sunku buvo pasiekti užkandžių vietą, o dar sunkiau namus. **Antanas Grinius**

ROMANTIŠKI BURTAI KALĖDŲ IŠVAKARĖSE

Kalėdų šventės buvo panaudojamos ir meiliškiems burtams.

Kai kuriose Lietuvos apylinkėse anais laikais merginoms ir jauniems vyrams buvo patariama Kūčių vakare išsigerti po gurkšnį alaus ar giros devyniuose skirtinguose namuose.

Atlikus tą, buvę galima tikėtis, jog ilgai netrukus jis ar ji sutiks tinkamą vyrą ar žmoną.

KIEKVIENAS SLA NARYS GALI IRAŠYTI NAUJŲ NARIŲ Į SLA

KALĖDŲ SAPNAS

VYTAUTAS KASNIS

Kai gimiau, tėvelis pasodino eglutę ant kalnelio, esančio Nemuno pakrantėje, netoli nuo sodybos. Ir mudu su ja surišome savo gyvenimą. Abu stiebėmės aukštyn, abu mylėjome tėviškės mėlynąją pagangę ir drauge praleidome gražias jaunystės dienas.

Vasara prabėgdavo su dainomis ir pasakomis ir ilgais ilgais pasakojimais apie pilies valdovus, apie gražiąją senovę. O kai ateidavo žiema, mudu su egle susitikdavome Kalėdų metu. Aš ją aplankydavau, papuošdavau gražiais spalvotais popierėliais, sausainiais ir obuoliais. Paskiau atsisveikindavau prisiglausdamas prie jos šakų ir toldavau vis atsigriždamas, iki pasimatymo sakydamas.

Vėliau, kai mudu išaugome dideli, aš išvykau po savo gražųjį kraštą paklajoti, o ji, mano eglutė, pasiliko stovėti toje pačioje vietoje ir vasarą, šypsodavos praplaukiantiesiems laivams.

Bet nebuvo tų Kalėdų, kad aš neaplankyčiau savo eglės vienmėtės ir jaunystės draugės, ir jos nepapuoščiau vis gražesniais papuošalais.

* * *

Aš verčiau, o eglė, apglėbusi mane savo šakomis, virpėjo, kai mudu atsisveikinome. Ji pasiliko tėvynės sargyboje, o aš išklydau į tolį pasaulį laisvės Nemunui parnešti.

Nuo to laiko praėjo daug daug metų. Daug Kalėdų praėjo ir eglė, kaip ir aš, paseno belaukdama manęs, kada aš ją aplankysiu ir papuošiu raudonais obuoliais...

* * *

Ilga ilga kelionė prieš akis. Ir sunki. Bet aš skubu. Skubu savo eglės aplankyti. Kad tik suspėčiau Kalėdų rytą prie jos šakų prisiglausti. Dovanų neturiu. Ir papuošalu nėra. Pakabinsiu ant jos spyglių, savo sušalusias ašaras, o naktimis žvaigždės jas apšvies.

* * *

Jau baigiau kelionę per svetimus kraštus. O daug jų perkeliavau! Ir žmonės ten buvo geri. Ir visi sakė: skubėk. Bet kai pasieksi savo kraštą numylėtą, būk atsargus, ten dabar pikti žmonės jį užgrobę laiko ir tave pasitiks nedraugai baisūs.

Skauda kojos, baisiai nuvargęs esu. Daug lengviau buvo keliauti per svetimus kraštus, negu per savąjį, numylėtą, išsiūgtą. Per jį keliauti dabar galiu tik naktimis ir vis turiu slėptis miškų tankumnuose. Tiek daug čia dabar šunų piktų.

Bet aš jau pasiekiau Nemuną. Gera keliauti jo pakrantėmis ir minėti jaunystės dienas. Koks ty-

ras tyras oras. Iš džiaugsmo norisi šaukti, sveika gimtoji šalis!

Dar porą naktų kelionės, ir aš prisiglausiu prie eglės. O kaip bus gera! Ji man daug daug pasakos apie varganas dienas ir tarp jos šakų pasislėpęs aš galėsiu stebėti tėviškės sodybą.

O gal ten naktį šviesa suspindės ir languose žiburiai pasirodys? Gal senas tėvas ir mama dar tebelaukia sūnų sugrižtančių, septynių vaikų išsklydusių po pasaulį.

Va, jau ir garsioji Punia. Lipu į Pilėnų piliakalnį ir matau žemai besirangantį Nemuną, sušalusį, sustyrusį. Užauja vėjas, versdamas pūsnų kalnus ir girdžiu, kaip Punios šilas dainuoja:

Ten, kur Nemunas banguoja

Tarp kalnų, lankų,

Broliai vargdieniai dejuoja

Nuo senų laikų...

Kai pasiekiu Pilėnų piliakalnio viršūnę, pamatau ant didelio akmenio besėdintį narsųjį pilies vadą Margerį, kuris, su tūkstančiais lietuvių, besigindami nuo kryžiuočių užpuolimo ir klastingai išduoti, patys nusizūdė.

— Atėjai, vaike, bočių šalies aplankyti,—griausmingu balsu sako Margeris. Po to jis pakyla, rodo pirštu ir šaukia, net vėją perrėkdamas:

“Lietuvi! Pabučiuok po kojų Kraujų permirkusią čią žemę! Pagerbk kapus tėvų—herojų, Iš kur aniai stiprybę semia! Tai čia baisi, atmintina Įvyko drama kruvina, Kokios pasaulis nėra matęs!

Aš klausaus, o Margeris pasakoja visą istoriją, mini senas, praėjusias dienas, apdainuoja karo žygius.

— Zinau,—sako jis,—kur tu keliauji. Greit išlysi iš didžiojo Punios miško ir tuoj netrukus pamatysi eglės viršūnę, o pakalnėje, prie Nemuno, vienišą sodybą aplankysi.

Bet ten savųjų jau neberasi... Ir sakalas, tai didysis šuo, jau tavęs nebeapsitiks...

Kai mėnesioje pamačiau eglės viršūnę, ramiau pasidarė. Rodos, lyg ji mane sveikindama šakom palingavo.

Skubėk, juk tik keli žingsniai, skubėk.

Nušvilpė šūvis ir jį vijosi kiti. Jau eiti nebegaliu. Slenku, o paskui mane kraujo kelias. Gera, kad galiu mirti prie draugės eglės šakų, gerai, kad kelionė pasibaigė ant numylėtos sodybos slenksčio...

* * *

Pabundu. Dar bandau merktis, kad sapno vaizdai nepranyktų, bet sūnui krykštauja su dovanėlėmis ir kviečia prie rytmetinio Kalėdinio stalo.

Atsiminimai

KALĖDŲ NAKTIS LIETUVOJE

Naktis ir viskas glūdi;
Nami visi užsnūdę.
Palangėj uosis stūkso,
Danguj žvaigždutės spinkso,
Laukai balti, kaip drobė,
Sapnai viską apgobę...
Nuo karščio pečius traška;
Nuo šalčio tvoros braška.
Klaikioj nakties tyloje,
Tingiai šuva suloja.
Tik upė savo bėgio,
Ir laikas, nepajėgia
Pakeisti,—tai ir bėga,—
Ir seka savo vagą...

Naktis,—šarmuojas plienas.
Naktis; ant stalo šienas.
Naktis... Praeina Kūčios,
Ir pilvas pilnas pučias,—
Jau kyla sumišimas;
Ir žuvis ir miešimas
Ir kleckai ir kisieliūs
Nerimsta, veikia, kelias.
Ir turčius ir vargdienis,
Po kūčių vakarienės—
Liuosai atmetęs galvą,
Aukštyn išvertęs pilvą—
Užmigo, išsis, tunka.
Visiems visko pakanka...
Naktis; rytoj Kalėdos.
Visų bus linksmas veidas.
Iš ryto ant rarotų
Visi skubės važiuotų.
Bažnyčioj degs daug žvakų.
Mergaičių žydraakių
Skrabės šilkų skarelės;
Bernams varvės net seilės...
Smagiai dūduos vargonai;
Palei altorių ponai
Ir pomios, kaip sustingę
Stovės. O neturtingi
Klūpės, maldaus ant kelių;
Lauke bus daug važėlių...

Naktis,—rytoj tai puotos!
Ir lūpos bus taukuotos,
Ir rankos išsitemę;
Per visą naktį kepe
Skilandžiai, dešros, kumpis
Reikės nemniot. Papumpės
Bus pilvas. Žais jaunimas;—
Visur juokai, užimas...
Javai senai iškulta;
Linai taip pat išmintai.
Linksmi bus samdininkai;
Linksmi bus ūkininkai.
Jau metai arti galo;
Alga, dalia ant stolo.

CHRISTMAS NIGHT

The Earth is white,
The night is cold;
The Christmas Tree
Is trimmed in gold—
It is the Christmas Night.

Iced windows glare
With candle light;
Mirth fills the air
With great delight—
It is the Christmas Night,
It is the Christmas Night.

Bright Star appears
On lonely barn:
The wide world hears
That Christ is born—
It is the Christmas Night,
It is the Christmas Night,
It is the Christmas Night—
Merry Christmas to you,
Merry Christmas to you—
Merry Christmas to all!

NADAS RASTENIS
Honorary Lithuanian-American
Poet Laureate

KŪCIOS

Naktis šalta kaip pasaka.
Zemė balta kaip nuotaka.
Mirguoja žvaigždės languose;
Spirguoja žvakės languose.
Garuoja praeivių kvapai;
Jausmus išaugština varpai.
Ir prie namų ir prie kelių
Eglutės puoštuos lėlių.

Kaip tik ateis pusiaunaktis,
Miegus vaikams užmerks akis.
Kai niekų—niekas nestebės,
Kalėdžius briedžiais atskubės:
Tyčiai per kaminus įlys.
Geriesiems dovanas dalys...
Nadas Rastenis

“Mano laimės ir Nelaimės Lietuvoje ir Amerikoje.” Gyvenimo eilėraščių biografija. Rasite juokų ir nuliūdimų. Labai įdomi knyga, \$3.75, kreipkitės:

Joseph Ratkus
301 Ocean Drive
Miami Beach, Fla. 33139
Apt. 504

KELEIVIS

PUBLISHERS OF THE
LITHUANIAN WEEKLY
SINCE 1905

636 EAST BROADWAY
SOUTH BOSTON, MASS. 02127
TEL. 268-3071

PRENUMERATA \$10.00 metams
ir \$6.00 pusei metų

Naujų skaitytojų vajas

NAUJIENOS tvirtai stovi ir kovoja už Lietuvos ir pavergtų lietuvių laisvę, neidamos ir nesidėdamos į sandėrius su okupantais ar jų igaliojiniais.

KAINUOJA: Chicagoje ir Kanadoje metams—\$30.00, pusei metų—\$16.00, trims mėn.—\$8.50, vienam mėn. \$3.00. Kitose JAV vietose metams—\$26.00, pusei metų—\$14.00, vienam mėn.—\$2.50. Užsienioose—\$31.00 metams. Susipažinimui siunčiama savaitę nemokamai.

Prašoma naudoti žemiau atkarpą.

NAUJIENOS
1739 So. Halsted St.
Chicago, Ill. 60608

Siunčiu.....dol. Naujienų prenumeratai, Jubiliejinio vajas proga paremdamas lietuvišką spaudą.

Vajaus proga prašau siųsti Naujienas vieną savaitę susipažinimui nemokamai ir be jokių įsipareigojimų.

Pavardė ir vardas

Adresas

Tautinės minties lietuvių
laikraštis

DIRVA, P. O. Box 03206
Cleveland, Ohio 44103
(Tel.) (216) 431-6344
6116 St. Clair Avenue
Cleveland, Ohio 44103

The Lithuanian
National Newspaper
Prenumerata metams \$13.00,
pusei metų \$7.00 • Atskiro numerio
kaina 20 centų •

Kalėdų švenčių proga geriausia dovana yra Susivienijimo apdrauda. Ji ne tik suteikia vienkartinį džiaugsmą, bet ilgą laiką primena tą asmenį, kuris šią apdraudą padovanojo.

THE LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA 10TH DISTRICT OF WISCONSIN

The Lithuanian Alliance of America 10th District of Wisconsin made a contribution to the Lithuanian Exhibit for The European at the Milwaukee museum. Lithuania will have a corner for conservation of history—articles. The District gave \$50 and lodges # 100—\$50; # 133—\$50 and # 212—\$50—a total of \$200.

ROCKFORD, ILL.

SLA 77 KP. SUSIRINKIMAS

SLA 77 Kp. valdyba praneša šios Kuopos nariams, kad metinis narių susirinkimas įvyks 1978 m. sausio 15 d. 2 val. p. p. Lietuvių Klubo patalpose. Visi nariai kviečiami atsilankyti.

Po susirinkimo bus visi pavaišinti: nariai nemokamai, svečiai už primokėjimą.

SLA 77 Kuopos Valdyba

PABUČIAVIMO RUTULIO

SENA TRADICIJA

Sekant senas tradicijas, "Pabučiavimo Rutulys" tebėra populiarus dar ir šiandien. Ir, matomai, tas Kalėdinis linksmos nuotaikos paprotys išliks dar ilgesniems amžiams.

Anglijoje ir Amerikoje prieš kiek laiko toks "pabučiavimo rutulys" kabodavo tarpdury ar buvo pakabinamas prie žibinto beveik kiekvienuose namuose.

Rutulys (tai buvo ar siūlų kamuolys ar koks panašus apskritimas, ryškiomis spalvomis nudažytas ar paauskuotas, kaspinais apipintas, blizgučiais papuoštas, dirbtiniais pinigėliais padabintas, jo ir viršuj išdidžiai šakojosi amalas (mistletoe).

Nuo rutulio neretai kabodavo du ar trys ilgesni kaspiniai.

Kiekviena mergina ar jauna moteris, praeidama pro duris ar patekusi po "Pabučiavimo Rutuliu," turėdavo (dar ir šiandien privalo neatsisakyti pabučiuoti tą vyrą, kuris ją praeinančią pastebėjo).

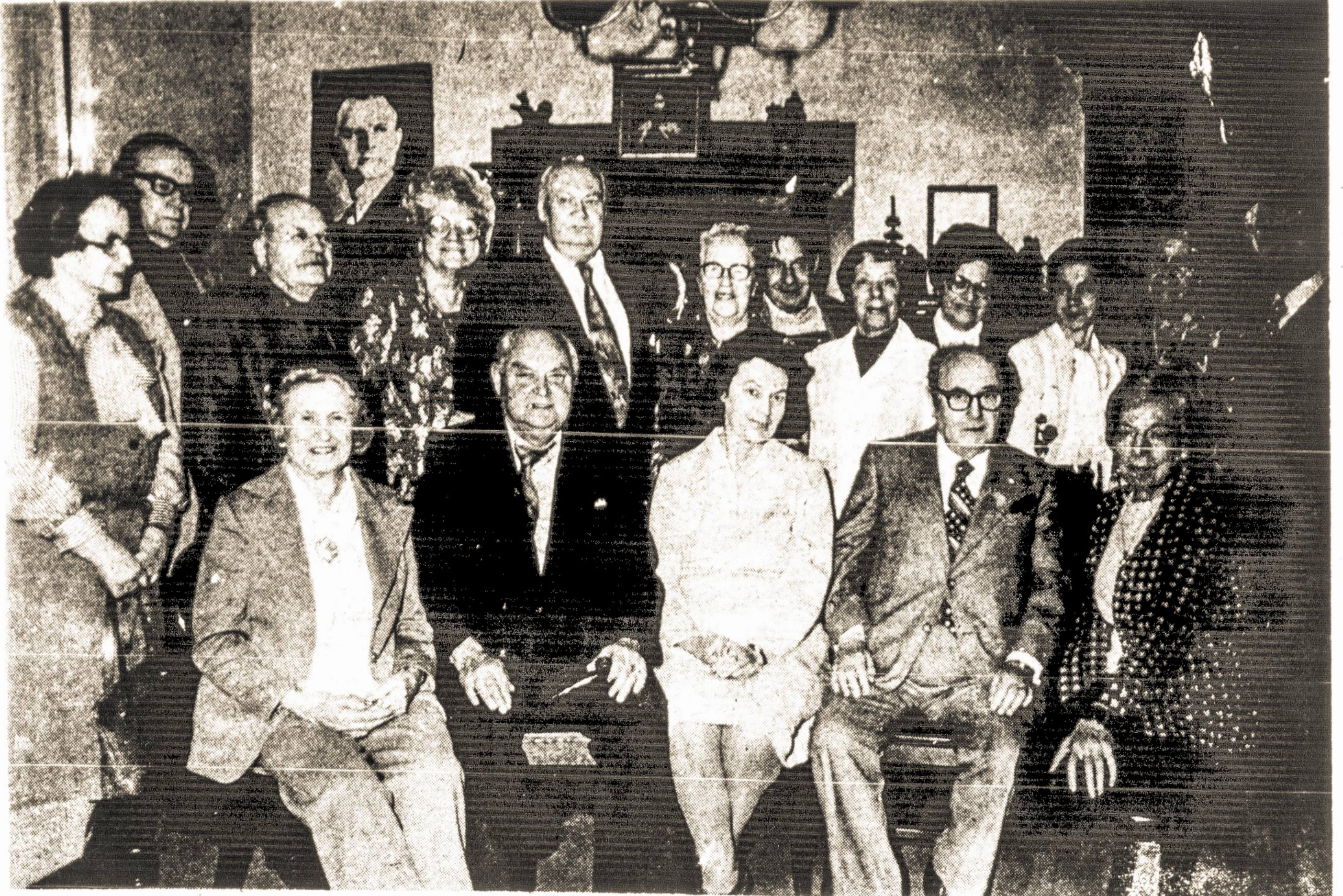
PRISIMINIMAI, KAIP KAUNIEČIAI SUTIKDAVO NAUJUOSIUS METUS

Nepriklausomos Lietuvos laikais laikinojoje Lietuvos sostinėje Kaune žmonės naujuosius Metus sutikdavo ne tik privačiai namuose, bet ir viešose vietose. Pav., Valstybės Teatre Naujų Metų išvakarėse buvo statoma opera La Traviata, kur Kipras Petrauskas su Elzbieta Kardeliene traukdavo skambias arijas.

Kita visuomenės dalis prieš išmušant dvyliktai, rinkdavosi, nepaisant šalčių, prie Karo Muziejaus, kur karo invalidai atlikdavo atitinkamas iškilmes, skambinant Amerikos lietuvių dovanotam Laisvės Varpui.

Šias iškilmes rašytoja Birutė Pūkelevičiūtė yra taip aprašiusi savo veikale: "Naujųjų Metų istorija":

"Ateina invalidai grodami savo

SLA Vajaus Komisija: SLA Prezidentas Povilas P. Dargis, Viceprezidentas Aleksandras Chaplikas ir Sekretorė Genovaitė Meiliūnienė New Yorke posėdžiavo. Ta proga SLA reikalais, tarėsi su veikėjais Vienybės patalpose, Brooklyne. Nuotraukoje iš k. į d. pirmoje eilėje sėdi Amelia Sinušienė, SLA Viceprezidentas Aleksandras Chaplikas, atvykusi vizitui į JAV iš Marijampolės-Kapsuko, Tėvynės redakcinės komisijos nario Jono Valaičio sesuo Dalė-Valaitytė Samuolienė; SLA Prezidentas Povilas P. Dargis, Vienybės leidėja Valerija Tysliavienė, SLA 85 Kp. organizatorė ir suorganizavusi SLA 85 Kp. tos Kuopos Finansų

Sekretorė; antroje eilėje stovi: Liucija Sperauskienė ir pulk. Antanas Sperauskas, SLA Centro tarnautojai; žurnalistas Tėvynės bendradarbis Jonas Kiznis; SLA 38 Kp. Finansų Sekretorė Ona Jozenienė, SLA 5 Apskr. ir 38 Kp. Pirm. Jonas Valaitis; SLA 50-sios Apskr. vicep. ir 335 Kp. pirmininkė Bronė Spūdienė, Charles Martin, SLA Kultūros Komisijos narė, anglų kalbos mokytoja Franklin Lane Aukštesniojoje mokykloje Demie Jonaitienė; SLA Sekretorė Genovaitė Meiliūnienė, Tėvynės raidžių rinkėja Ona Vaivadaite, SLA veteranė veikeja Ona Petrašienė ir inž. Vincas Meiliūnas.

Salomėjos Narkėliūnaitės nuotr.

N. Y. Lietuvių Dailininkų Sąjungos 25 metų sukaktuvinėj parodoj lapkr. 26-27 Kultūros Židiny, Brooklyne: parodos dalyviai ir dalis svečių dailininkų. I-oj eilėj iš k. Elena Urbaitytė, Elena Kepalaitė, Vida Krištolaitytė, Giedrė Montvilienė, Ona Paškevičienė, Regina Ingelevičienė, Irena Griežė-Jonynienė, Aleksandra Merker-Vitkauskaitė. II-oj eilėj Kazimieras

Žoromskis, Juozas Sodaitis, Vytautas K. Jonynas, Kazimieras Varnelis, Gražina Krasauskaitė-Dragnėvičienė, Marija Žukauskienė, Vytautas Kašuba, Vytautas Sakalauskas, Vladas Žilius, Česlovas Janušas, Petras Vaškys, Zenonas Ūselis, Paulius Jurkus, Mykolas Paškevičius, Jonas Rūtenis.

Vytauto Maželio nuotrauka

maršą, nuo Nežinomo Kareivio kapo kyla dūmai . . . Aukuras . . . Net drebuliai eina per kūną. Taip gražu, taip iškilminga. Beržai apžerkšnoje, pakeli galvą—Laisvės Statula laiko rankoj sutraukytą grandinę . . . Tai kas, kad šaltis

kanda per ploną paltelį—betgi esi laisvas! Stojosi Lietuva. Ir štai sutinki Naujus Metus, drauge su generolų Nagevičium . . . Jis pašneka gražiai, visiems palinki sveikatos ir laimės, kaip draugas su draugu. Sėkam laikrodžio rodyklę,

ir, kai bokšte ima mušti dvylika, žmonės šaukia—'Valio! Spaudžiu ir aš ranką kitiems, šalia stovintiems. Visi, taip sakant, tos pačios tautos. Tada užgiedam Himną. Plėšiam iš visos širdies, o bokšte vėliava—plast, plast, plast . . ."